

АНОТАЦІЇ

SUMMARY

Святослав ТЕРСЬКИЙ
ПОСЕЛЕНСЬКА СТРУКТУРА-
АГЛОМЕРАЦІЯ РАННЬОСЕРЕДНЬО-
ВІЧНОГО ЛЬВОВА: ЗАУВАЖЕННЯ ДО
СИСТЕМНОГО ВИВЧЕННЯ

У статті привернуто увагу до відсутності системного вивчення археології середньовічного Львова. Подано нові матеріали про давні археологічні напластування на плато Цитаделі.

Ключові слова: Львів, археологічні напластування, городище, давні шляхи.

Остап ЛАЗУРКО, Микола ШНИЦАР
МАТЕРІАЛИ КНЯЖОЇ ДОБИ НА
ТЕРИТОРІЇ ІСТОРИЧНОГО АРЕАЛУ
ЛЬВОВА

Проаналізовано матеріали княжої доби, віднайдені під час археологічних досліджень на території міста Львова, встановлено ареал їх поширення й граничні пункти заселення відповідного періоду. Показано розвиток археологічних досліджень у місті та публікацію їх матеріалів. Критично проаналізовано та верифіковано окремі інтерпретації давнішої літератури та викладено в них трактування певних об'єктів і знахідок.

Ключові слова: Львів, найдавніший період історії міста, археологічне дослідження, археологічні матеріали, княжа доба, західноукраїнські землі княжої доби

Володимир АЛЕКСАНДРОВИЧ
ПОЧАТКИ БІОГРАФІЇ КНЯЗЯ
ЛЕВА ДАНИЛОВИЧА ТА ПОЧАТКО-
ВИЙ ПЕРІОД ІСТОРИЇ ЛЬВОВА

Проаналізовано літописні перекази до початків біографії князя Лева Даниловича та комплекс відомостей до початкового періоду історії міста Львова. Обґрунтовано погляд про народження князя не в другій половині 1220-х років, а близько 1230 р. Привернуто увагу до ролі Львова як наступника знищеного 1241 р. Звенигороду а також функціонування новоозакладеного міста вже на 1259 р. як осередку володінь князя Лева Даниловича. Спростовано вартість свідчень хроніста XVII ст. Юзефа Бартоломея Зіморовича як достовірного

Sviatoslav TERS'KYJ
SETTLEMENT'S STRUCTURE-
AGLOMERATION OF THE EARLY
MIEVEAL CITY OF LVIV: NOTE TO
SYSTEMIC STUDY

The article attracted attention to the lack of a systematic study of the archeology of the medieval city of Lviv. New materials on ancient archaeological plating on the Citadel Plateau were submitted.

Key words: Lviv, archaeological plating, ancient settlement, ancient roads.

Ostap LAZURKO, Mykola SHNITSAR
MATERIALS OF PRINCELY ERA ON
THE TERRITORY OF LVIV HISTORICAL
AREA

Analyzed the materials of Princely era founded during archaeological researches on the territory of the city of Lviv, the range of their distribution and the limit points of settlement of the corresponding period are established. The development of archaeological researches in the city and the publication of these materials is shown. Critically analyzed and verified some interpretations of the ancient literature and the treatment of certain objects and findings in them.

Key words: Lviv, the oldest period in the history of the city, archaeological research, archaeological materials, Princely era, Western Ukrainian lands of Princely era.

Volodymyr ALEKSANDROVYCH
THE BEGINNINGS OF THE BIOGRA-
PHY OF PRINCE LEV DANYLOVYCH AND
THE INITIAL PERIOD OF THE HISTORY
OF LVIV

Chronicles about the beginning of the biography of Prince Lev Danylovych as well as complex of information about the initial period of history of Lviv are analyzed. The view that the birth of the prince was not in the second half of 1220-ies, but about 1230 is substantiated. Attention to the role of Lviv as the successor of Zvenygorod which was destroyed in 1241 as well as to functioning of the newly-built city in 1259 as the center of the possessions of Prince Lev Danylovych were drawn. The value of the testimony of the chronicler of the XVII century Juzef

джерела до початкового періоду історії Львова.

Ключові слова: князь Лев Данилович, початковий період історії Львова, король Данило Романович, Галицько-Волинський літопис, Галицько-Волинська держава, Звенигород.

Леонтій ВОЙТОВИЧ

ЛВІВ У XIII СТОЛІТТІ: НОВА СПРОБА ПОДОЛАННЯ СТАРИХ СТЕРЕОТИПІВ

Стаття присвячена виникненню і формуванню міста Львова у XIII ст. Особлива увага звернена на подолання старих стереотипів, які склалися за останні два століття. Зокрема, стосовно заснування міста королем Данилом Романовичем, існування Львова з XI ст. або й ранішого часу, різних дат заснування міста, будівництва Високого і Низького замків, заснування окремих церков і латинського собору та особи княгині Констанції.

Ключові слова: Львів, Лев Данилович, Данило Романович, Замкова гора, Високий замок, Низький замок, Констанція.

Віталій ЛЯСКА

(БЕЗ)ЛЮДНІ ПОЛЯ МІЖ ЛЬВОМ ТА БЕЛЗОМ У XIII СТОЛІТТІ

Ідеться про топонім "белзькі поля", згаданий у літописі при описі пожежі у Холмі (1256). Логіка літописного наративу та природні особливості Малога Полісся дозволяють локалізувати белзькі поля на рівнинних обшарах між Львовом та Белзом. Дотепер ці поля трактували винятково як незаселені та незабудовані території, у XIII ст. вкрай несприятливі для проживання та господарської діяльності. Цю думку критично проаналізовано на тлі розгляду двох виразних "стрес-факторів", здатних вплинути на систему заселення Верхнього Побужжя у першій половині XIII ст.: навалу монголів та можливі природні катаклізми. Тезу про безлюдність белзьких полів заперечує і археологія, засвідчуючи інтенсивні процеси заселення у верхів'ях Західного Бугу зі сприятливими природними умовами для ведення землеробства та тваринництва. Це корелюється з писемними відомостями, згідно з якими поля активно освоювало тогочасне населення як ниви, пасовиська та сіножаті. Висловлено припущення, що белзькі поля і горбогірне пасмо Розточчя (давня

Bartolomei Zimorovich as a reliable source for the initial period of the history of Lviv is refuted.

Key words: Prince Lev Danylovych, the initial period of history of Lviv, King Danylo Romanovych, the Galician-Volhynian chronicle, the Galician-Volhynian state, Zvenygorod.

Leontiy VOITOVYCH

LVIV IN XIII CENTURY: NEW ATTEMPT OF OVERCOMING OF OLD STEREOTYPES

The article is sanctified to the origin of city of Lviv in XIII century. Special attention is convolute on overcoming of old stereotypes, that was folden for the last two centuries. In particular, concerning to founding of city by king by Danilo Romanovich, existence of Lviv from 11 century or and more early time, different dats of bounding of city, building of the High and Sub-zero locks, founding of separate churches and catedral and face of princess Constance.

Key words: Lviv, Lev Danilovich, Danilo Romanovich, Lock mountain, High lock, Sub-zero lock, Constance.

Vitalii LIASKA

(WITHOUT) HUMAN FIELDS BETWEEN LVIV AND BELZ IN THE XIII CENTURY

The article deals with the name "Belz fields", which is mentioned in the chronicle when describing the fire in the Holm (1256). The logic of the chronicle narrative and the natural features of the Little Polissya allow localization of the Belz fields on the plains between Lviv and Belz. Until now, these fields were treated exclusively as unoccupied and unbuilt territories, which in the XIII century were were extremely unfavorable for living and economic activity. This opinion is critically analyzed on the background of the consideration of two distinct "stress factors" that could have influenced the settlement system of the Upper Bug in the first half of the XIII century: the invasion of the Mongols and possible natural disasters. The thesis about desertification of the Belz fields is denied also by archeology, which witnesses the intensive processes of settlement in the upper reaches of the Western Bug, which had favorable natural conditions for agriculture and farming here. This correlates with the written sources according to which the fields were actively assimilated by the then people as fields of wheat, pasture and hayfields. The assumption is made that the Belz fields and

назва “Горай”) могли співвідноситися між собою у дихотомії “поле–гора” з кількома рівнями протиставлення. Літопис та акти XIV–XV ст. також схиляють до думки, що частина белзьких полів, яка лежала “нід горями”, була відома як Подгор’є.

Ключові слова: літопис, белзькі поля, Розточчя, археологія, поселення, монголи, клімат.

Александр МУСІН

ДЗВІН СВЯТОГО ЮРА 6849 РОКУ:
МІЖ ЛЬВОВОМ, ПЛОЦКОМ, ПІТЕР-
БУРГОМ І ТЕРЕБОВЛЕЮ

Проаналізовано історіографію вивчення дзвону святого Юра 6849 р. зі Львова й оцінено потенціал його кириличного напису 6849 р. та хімічний склад металу як історичне джерело. Вперше опубліковано фотографія дзвону, а також прорис надпису, які наприкінці XIX ст., правдоподібно, зробив Ісидор Шараневич. Фото попало до архіву Імператорської археологічної комісії в 1897 з. через Польську академію знань у Кракові завдяки російському чиновникові в Плоцку, Царство Польське, і дослідникові польської історії Григорію Воробйову. відзначено відсутність серйозних досліджень в російській історіографії, присвячених дзвону, де утвердилася помилкова думка, що його первісно виготовлено для монастиря святого Георгія у Тербовлі. Іменування дзвону “теребовельським” пояснює його посвячення Тербовельській іконі Богородиці, перенесеній до Львова в 1675 р. Уточнена дата виготовлення дзвону як друга половина 1341 – лютий 1342 р. Вона відповідає новій політичній ситуації у регіоні після примирення Львова з королем Казимиром, приїзду європейських купців і майстрів, активного надходження до міста празьких грошів, що забезпечило економічні умови для відливання дзвону. Відзначено, що виготовлення нових дзвонів у 1340-х роках характерне для усєї Європи. Автор інтерпретує високий вміст сурми в металі дзвону (6%) недостатньою кваліфікацією майстра, а також початковою стадією імпорту міді з шахт Угорщини, Гарцу та Східних Альп. На завершення проаналізовано історіографічні приклади, в яких інтерпретації істориків не відповідають інформативній можливості напису як джерела, підтверджено, що дзвін виготовив

the hill-mountain range of Roztochya (the ancient name “Goray”) could be correlated with each other like dichotomy “field – mountain”, which had several levels of opposition. Chronicle and acts of XIV–XV centuries also inclined to think that part of the Belz fields, which was “under the mountains”, was known as Podgorye.

Key words: chronicle, Belz fields, Roztochya, archeology, settlement, Mongols, climate.

Alexander MUSIN

THE BELL OF SAINT GEORGE,
1341/1342 A. D.: BETWEEN LVIV, PŁOCK,
SAINT PETERSBURG, AND TREBOWLA

The present paper analyses the historiography of researches on the bell of 6849 AM from the cathedral of Saint George in Lviv, Ukraine, and estimates the potential of its Cyrillic inscription and chemical composition of its copper alloy as historical sources. The author publishes for the first time the photographs of the bell and the tracing of its inscription made at the end of the 19th century, probably by Isidor Szaraniewicz. All materials were sent to the Imperial Archaeological Commission in St Petersburg, Russia, in 1897 via Polish Academy of Arts and Sciences in Krakow thank to efforts of Gregory Worobjow, Russian administrative official in Plock, Kingdom of Poland, and the researcher of the Polish history. The author notes the lack of serious publication on the bell in Russian historiography, where the erroneous opinion that the bell was originally made for the monastery of St. George in Trembowla was established. The name of the bell “trembowelski” should be explained by its dedication to the Icon of the Mother of God transferred to Lviv from Trembowla in 1675 AD. The article indicates the date of the manufacturing of the bell as the second half of 1341 – February 1342 AD. This period corresponds well to the new political situation in the region after reconciling between Lvov and Polish King Casimir III the Great, arriving of the European merchants and craftsmen in the city, and active circulation into the city of Prague groschens that created economic circumstances for the production of the bell. The article also notes that the production of new bells in the 1340s was very characteristic of the whole of Europe. The author interprets the high content of antimony in the metal of the bell (6%) by the insufficient level of the master’s qualifications, as well as by the initial stage of

європейський майстер, а Яков Скора був лише писарем, та вказано, що сам напис не може бути використаний як свідчення будівництва нової церкви святого Юра в 1341 р.

Ключові слова: дзвін собору святого Юра у Львові 6849 р., відливання дзвонів, компанологія, історія Львова XIII ст.

the imports of copper from the mines of Hungary, the Harz and the Eastern Alps. In conclusion, historiographical examples are analyzed, in which the interpretations of historians do not correspond to the informative possibility of the inscription on the bell as a historical source. The author confirms that the bell was made by a European master, while Yakov Skora was only a calligrapher, and gives the proof that the inscription itself can not be used as evidence of the construction of a new cathedral of St. George in 1341 AD.

Key words: the bell of 6849 AM from the cathedral of Saint George in Lviv, the production of the bell, companologi, History of Lviv in 13th century.

Богдана ПЕТРИШАК

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В СВІТЛІ НАЙДАВНІШОЇ КНИГИ ЛЬВІВСЬКОГО МАГІСТРАТУ (1382–1389 РОКИ)

Найдавніша актовa книга магістрату Львова останньої чверті XIV ст. містить згадки про українську громаду, що мешкала в межах магдебурзького міста. Вони обмежені тематикою вписів до книги і стосуються переважно господарської сфери діяльності українців (контракти купівлі-продажу нерухомості, застави). Проте вдалося проаналізувати й інші сторони життя давніх русинів: сімейні зв'язки, територію проживання, стосунки з іншими етнічними групами.

Ключові слова: найдавніша книга львівського магістрату, русини (українці), нерухомість, етнічні громади.

Bohdana PETRYSHAK

THE UKRAINIAN COMMUNITY IN THE OLDEST LVIV MAGISTRACY BOOK (1382–1389)

The oldest Lviv magistracy book of the last quarter of the 14th century contains information of the Ukrainian community living within the magdeburg city. They are limited by the topics of the records to the book and show mainly the economic sphere of Ukrainian activities (contracts for the sale of real estate, mortgages). However, it was possible to analyze and other aspects of life of the ancient Ruthenians: family ties, territory of residence, relations with other ethnic groups.

Key words: the oldest Lviv magistracy book, the Orthodox Ruthenians (Ukrainians), real estate, ethnic groups.

Роман ГОЛИК

(НЕ)ЗНАНЕ МІСТО?: КНЯЖИЙ ЛЬВІВ У СЕРЕДНЬОВІЧНІЙ, РАНЬО-МОДЕРНІЙ ТА МОДЕРНІЙ КУЛЬТУРНІЙ ПАМ'ЯТІ

Стаття присвячена еволюції образу середньовічного Львова в писемних джерелах та літературних творах, історичній пам'яті від XIII до початку XXI ст. Показано, як індивідуальні уявлення, ідеологічні преференції, історіографічні концепції, етнічні стереотипи сприяли формуванню й постійній трансформації уявлень про "початковий Львів" упродовж домодерного та модерного часу.

Ключові слова: Львів, писемна культура, культурна пам'ять, історична свідомість.

Roman HOLYK

(UN)KNOWN CITY?: PRINCELY LVIV IN MEDIEVAL, EARLY MODERN AND MODERN CULTURAL MEMORY

The article is devoted to the evolution of the image of the medieval Lviv in written sources and literary works and in the historical memory from the 13th to the beginning of the 21st century. The author shows how individual imagination, ideological preferences, historiographical concepts, and ethnic stereotypes contributed to the formation and transformation of ideas about "initial Lviv" in premodern and modern times.

Key words: princely Lviv, literary culture, cultural memory, historical consciousness.